

MƏNƏVİ UCALIQ VƏ DƏYANƏT GÜNÜ

Bu gün biz böyük bir tarixi dönmənin - Qanlı Yanvar hadisələrinin 30-cu ildönümü ərəfəsində sizlərlə bir araya gələrək, müstəqil Azərbaycan dövlətçiyinin bərpası uğrunda canlarını qurban vermiş 20 Yanvar şəhidlərinin mübarək ruhlarını yad edirik. Bu, bir millət olaraq şəhid olmuş dəyərli həmvətənlərimizin müqəddəs ruhu, unudulmaz xatirəsi qarşısında borcumuzdur. Bu, Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü və imansız bir imperiyanın dağılması uğrunda mübarizənin ilk qurbanlarına - 20 Yanvar şəhidlərinə, Xocalı soyqırımı və Qarabağ müharibəsi şəhidlərinə, Allah-Təala nəzərində ən yüksək məqamlardan sayılan şəhidlik zirvəsinə ucalanlara sonsuz ehtiramımızdır.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının mənəvi ucalıq və dəyanət günüdür. Bu, on illiklərlə üreklərimizdə gəzdirdiyimiz vətəndaşlıq qürurunun və qan yaddaşımızın əyani təzahürüdür. 20 Yanvar faciəsi XX əsr tariximizə xeyirlə şərin, ədalətlə zülmün, işıqla zülmətin, azadlıqla əsarətin əbədi mübarizəsinin misilsiz nümunəsi kimi düşən, Məğlubiyyətimizlə Qələbəmizin qoşa rəmzi olan bir hadisədir. 20 Yanvar bir tərəfdən xalqımızın sinəsinə çəkilən çalınçarpaz dağ olsa da, digər tərəfdən onun mübarizə ruhunun, azadlıq istəyinin əbədiyi bir daha sübuta yetirdi. Qanlı şənbə gecəsində qurban gedən şəhidlərin minlərin deyil, milyonların qəlbinə azadlıq toxumu səpdi.

Keçmiş Sovet Ordusunun həmin gün Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi hərbi təcavüz insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi tarixdə qalacaq. 1990-cı ilin 20 yanvarında baş verən hadisələr, əslində, "Böyük Ermənistan" xülyası ilə yaşayanların əlində oynanmış qorbaçov kimi ləyaqətsiz dövlət rəhbərinin xalqımıza qarşı öncədən hazırlanmış planı idi. Heydər Əliyevin SSRİ dövlətinin yüksək mənəvi liderlərindən olması, Siyasi Büro üzvü seçilməsi, nüfuzunun yenilməzliyi Moskvanın erməni lobbisini narahat edir, Qorbaçov və ətrafını qıcıqlandırır. Onlar hələ 1987-ci ildə xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevi Siyasi Büro üzvlüyündən kənarlaşdıraraq Azərbaycanı başsız qoymaq, yenilməz nüfuzla malik rəhbərdən məhrum etmək niyyətindəydilər.

Yerli hakimiyyətin sərəşəsizliyinə, sapı özümədən olan baltaların Sovetlərin havası ilə oynamasına, Əsgəran qarşudurmasını, Topxana meşələrinin qırılmasını, azərbaycanlıların qaçqınlar ordusuna çevrilməsini laqeydlə seyr edən respublika rəhbərliyinin siyasi simasızlığına arxalanan sovet rejimi Azərbaycanın sahibsiz və arxasız qaldığına dair tam əminlik əldə etdi və növbəti tənqib onun planlarının davamı oldu.

Hadisələrin sonrakı gedişatını əksəriyyətimiz yaxşı xatırlayırıq: 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet qoşunları fəvqəladə vəziyyət elan etmədən Bakıya daxil olaraq öz vətəndaşlarına - qocalara, qadınlara, uşaqlara, azərbaycanlılara, ruslara, yəhudilərə, bir sözlə dinc əhaliyə qanlı divan tutdular. Sovet Ordusunun böyük heyətinin, xüsusi təyinatlı bölmələrin və daxili qoşunların Bakıya yeridilməsi xüsusi qəddarlıq və görünməmiş vəhşiliklə müşayiət edildi. Həmin müdhiş gecə SSRİ müdafiə naziri D.Yazovun rəhbərliyi altında qoşun hissələri əhaliyə ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəş açdılar. Xüsusi təyinatlı dəstələrin amansız qəddarlığı nəticəsində Bakıda və respublikanın bir sıra rayonlarında 136 nəfər şəhid edildi, 744 nəfər yaralandı, 841 nəfər qanunsuz həbs olundu. Bu təcavüzkarlıq aksiyası Azərbaycan xalqının demokratiya və milli azadlıq uğrunda mübarizəsini boğmaq,

ona mənəvi zərbə vurmaq məqsədi daşıyırdı. Dövlətin bütün siyasi və inzibati orqanlarının iflic vəziyyətinə düşdüyü bir dövrdə xalq və dövlət arasında dəhşətli bir uçurum əmələ gəlmişdi. Dövlətə və allahsız kommunist ideologiyasına inamını itirən Azərbaycan xalqı bu məqamda kimə müraciət edəcəyini bilmirdi. Digər tərəfdən, mərkəz vəziyyətdən istifadə edərək baş verənləri milli və dini münafiş kimi qələmə verməyə çalışır, xalqımızın istibdad qarşı mübarizəsini dünya ictimaiyyətinə İslam fundamentalizmi, ekstremizm kimi təqdim edirdi. Azərbaycanın taleyi, hətta xəritədəki varlığı şübhə altındaydı - məqsəd dövlətimizi parçalamaq, separatçılığa sürükləmək, milli məhvə məhkum etməkdir. Bütün bunlar ermənilərin əlində oynanmış qorbaçovların, faşist ruhlu sovet siyasi rəhbərliyinin uzun illər ərzində xalqımıza qarşı planlaşdırdığı düşmənçilik siyasətinin bariz təzahürüydü.

Həmin günlərdə ölkədə çalışan, fəaliyyət göstərən, təcavüzkarlara sinə gərən, minlərlə faciə qurbanlarının, milyonlarla vətəndaşın yeganə ümid yeri - Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi idi. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi hadisələrin ilk dehqəsindən qorqarğa çevrildi; yanvarın 22-də şəhidlərin misli görünməmiş dəfn mərasiminin təşkilatı rəhbərliyi, yarallara dərman və maddi yardım göstərilməsi, şəhid ailələrinə ərzaq paylanması, 40 gün ərzində təmənnasız dini xidmətin təşkili - bunlar bizim fəaliyyətimizin yalnız görünən tərəfiydi. Əslində o məqamda İdarə bütün şərəf və ləyaqəti ilə imperiya siyasətinin riyakarlığına meydan oxudu, informasiya blokadasını yarırağ baş verənləri dünyaya bəyan etdi və yalançı "qəhrəmanlardan" fərqli olaraq xalqa həqiqi mənəvi dəstək oldu. Əgər o zaman keçmiş SSRİ rəhbərliyinin siyasi avontüralarına aldanıb hakimiyyət təklifləri qəbul edilsəydi, sonra xalqımızın dövlətimizin başına nə müsibətlər gələcəyini təsəvvür etmək belə çətin olardı. Və nəhayət, əgər o faciəli dönmədə Heydər Əliyevin birliyi və xalqımıza mənəvi dəstəyi olmasaydı, bu günkü sabitliyi, əmin-amanlığı, xalq və dövlət birliyini görmək bizə nəşib olmazdı.

20 Yanvar faciəsindən 30 il keçir, lakin tariximizin o çətin sınaq dövrü gözələrimin önündən silinmir. Bu gün həmin hadisələrin tarixi ardıcılığını izləyən hər kəs Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin təmənnasız və fədakar fəaliyyətinin şahidi ola bilər. O qanlı dövrdə belə məsuliyyətin altına girməyin nə dərəcə ağır və təhlükəli olduğunu çoxlarının xatirəndir. Fəvqəladə vəziyyətin elan edilməsinə baxmayaraq yanvarın 21-də Təzəpər məscidinin heyətində minlərlə insanın iştirak etdiyi mitinq keçirildi. Şəhidlər üçün dəfn yerinin təyin olunması məsələsində hərbi komendaturanın ciddi narazılığına baxmayaraq Dağüstü parkın seçilməsində ısrar olundu. Yanvarın 22-də tarixdə görünməmiş milyonluq izdihama başçılıq edərək dəfn mərasiminin önündə durduq və ilk dəfə olaraq allahsız

sovet rejimini "mənəvi imperiya" ifadəsi ilə lənətlədik. Dəfn prosesində bir nəfər belə hərbcinin iştirakına və müdaxiləsinə imkan verilmədi. Ölkədə bütün informasiya agentliklərinin nəzarətdə olduğu bir vaxtda biz "Vətən" cəmiyyətinin teleksi ilə gizli şəkildə BMT-nin Baş katibliyinə, dünyanın dövlət başçılarna və dini rəhbərlərə, SSRİ Ali Sovetinin sədri sayılan Mixail Qorbaçova bəyanatımızı ünvanlaya bildik. İtaliyanın "Repubblica" qəzetinin müxbiri Entso Mauro ilə görüşüb Bakıda törədilən cinayətlər haqqında həqiqətləri o zamanki Roma Papası II İoann Pavelə çatdırdıq. Daha sonra, ilk günlərdə bir sıra rəsmi şəxslərin etirazına baxmayaraq, 20 Yanvar faciəsinin bütün qurbanlarının müqəddəs şəhid kimi tanınmasına və "şəhid" ifadəsinin qəbul edilməsinə nail olduq.

Bu mücadilədə bizim mənəvi dəstəyə, yol göstərən rəhbərə, zülməti işıqlandıran bir insana böyük ehtiyacımız vardı. Həmin günlərdə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin ünvanına daxil olan ilk başsağlığı telegramı Moskvadan, Ulu Öndəriyyə mərhum Heydər Əliyevdən gəldi. Qəlbli daim xalqın taleyi ilə döyünən bu böyük insan baş verənləri Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cəza tədbirləri kimi dəyərləndirdi. Heydər Əliyev siyasi yolunun davamçısı İlham Əliyevlə birlikdə Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək doğma xalqı ilə həmrəy olduğunu nümayiş etdirdi. Burada həmvətənlərimiz qarşısında çıxışıyla sovet imperiya siyasətini kəskin tənqid edən, kommunist ideallardan və partiya biletindən imtina edən Heydər Əliyev xalqın həqiqi mənəvi atasının, əsl dövlət xadiməsinə xas ləyaqətini nümayiş etdirdi. Məhz onun hakimiyyətə yenidən qayıdışı dönmədə 20 Yanvar hadisələri siyasi qiymət alaraq SSRİ dövlətinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi hərbi təcavüz aktı kimi qiymətləndirildi.

Bu 30 il ərzində elə bir il olmayıb ki, biz dünya ictimaiyyətinə, parlamentlərə, hökumətlərə müraciət edərək Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş, günahsız insanların qətlinə fərmən vermiş şəxslərin cinayətlərini ifşa etməyə, beynəlxalq müstəvidə onların cəzalarına qiymət verilməsində ısrar etməyəq. Biz bu gün də geniş və hərtərəfli araşdırmalar aparacaq yeni istintaq komissiyasının yaradılmasını, bu hadisələri törədənlerin, başda Qorbaçov olmaqla, ona revac verənlərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasına, beynəlxalq Haaqa məhkəməsinə çıxarılmasını tələb edirik. Çox istərdik ki, tarixin acı dərslərini təkrar olunmaması üçün hadisələrin siyasi xarakterini açıqlayan sənədli xronikalar, filmlər, əsərlər yaransın və əsl həqiqətlərlə illərdən bəri xalqı narahat edən şübhələrə son qoyulsun. Biz bu təşəbbüslə dövlətimizə müraciət etməyi düşünürük.

Şəhidlik - böyük məktəbdir. Yüz illər keçsə də, şəhidlər hörmətlə anılacaq, 20 Yanvar faciəsi İslamın müqəddəs Aşura mərasimi kimi uca və əziz tutulacaqdır. Çünki, şə-

hidlik imanın ən yüksək zirvəsi, insan əxlaqının ən gözəl nümunəsidir. Şəhidlər bütün bəşəriyyət üçün fədakarlıq örnəyidirlər. Elə buna görə də, biz Qanlı Yanvar hadisələrinin 30 illik mərasimlərinin Azərbaycan xalqının mənəvi ucalıq və dəyanət günü kimi qeyd olunmasının tərəfdarıyıq.

Unutmayaq ki, 20 Yanvar bizi müstəqilliyə, iqtisadi tərəqqiyə, milli və dini dəyərlərin bərpasına aparan yolun ilk mübarizəsi və ilk mənəvi qələbəsi idi. Həç bir mübarizə qansız olmadığı kimi bizim də mücadiləmiş, təəssüf ki, qurbansız olmadıq. Amma biz dözm və fədakarlığımızla düşmənlərə meydan oxuduq. Şükrələr olsun ki, İlahinin bizə böyük lütfü sayəsində ölkəmizin siyasi rəhbərliyinə Heydər Əliyev kimi müdrik rəhbər və İlham Əliyev kimi nüfuzlu lider gəldi. Allahın köməyi ilə dövlətçiliyimizi və milli varlığımızı qoruyub saxladığımız, yeni, daha gözəl bir Azərbaycan yaratdıq. Ölkənin ən çətin məqamlarında, iqtisadi böhranlar və ictimai gərginliklər dönmədə belə möhtərəm Prezidentimiz milli dəyərlərimizə, din-darlarımızın arzu və ehtiyaclarına həssaslıqla yanaşır. Yanvar faciəsində qətlə yetirilənlərin, şəhid ailələrinin, əlillərin problemlərinin dövlət səviyyəsində həlli istiqamətində böyük tədbirlər həyata keçirildi. 2006-cı ildə dövlət başçımızın fərmanı ilə 20 Yanvar şəhidlərinin ailələri üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü təsis edildi.

Dövlət başçısının Şəhidlər Xiyabanı kompleksinin yenidən qurulması ilə bağlı sərəncamı Vətən şəhidlərinin xatirəsinə ehtiramın daha bir nümunəsinə çevrildi. 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin əbədləşdirilməsi istiqamətində daha bir addım 2010-cu ildə metronun "20 Yanvar" stansiyasının üzərindəki dairəvi xatirə kompleksinin yaradılması oldu. Ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın şəhidlərin xatirəsinə yüksək ehtiramını, şəhid ailələrinə yaxından diqqət və qayğısını, 20 Yanvarda sağlamlığını itirmiş şəxslərin və Qarabağ qaçqınlarının müalicəsinin təşkilatı istiqamətində misilsiz səylərini minnətdarlıqla qeyd edirik. İnanırıq ki, Allahın köməyi və Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Qarabağ torpaqlarımızın qaytarılması uğrunda haqq mücadiləmizi qalib kimi başa vuracaq, dövlətimizin qüdrətini dünyaya bəyan edəcəyik, inşallah!

Mən şəhidlərin ailələrinə, yaxınlarına, bütün Azərbaycan xalqına Qadir Allahdan rəhmət, səbr və dəyanət diləyirəm. Və bu gün də, 30 il əvvəlki müraciətimdə dediyim kimi, bir daha əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, "şəhidlərin müqəddəs qanlarının axdılmasına bais olanlar həm bu dünyada tarix qarşısında, həm də qiyamət günü Allah-taala qarşısında layiqli cəzadan yaxa qurtara bilməyəcəklər!" Bu - bizim duamız və hər birimizin ədalətə ümididir!

Şeyxülislam
Allahşükür PAŞAZADƏ,
Qafqaz Müsəlmanları
İdarəsinin sədri.